

PÅ TAMPEN

TEGNERIE

Av Kristian Hellesund

Mangfoldig katalog

En tysk utstillingskatalog gir et godt innblikk i livet og tegneseriene til Knoll og Totts skaper Rudolph Dirks.

Denne måneden er det femti år siden Rudolph Dirks døde. Som skaperen av tegneserien «The Katzenjammer Kids» har Dirks satt solide spor etter seg. Tegneserien, som Dirks startet opp i 1897, er den eldste tegneserien som fortsatt produseres.

Her i Norge kjenner vi «The Katzenjammer Kids» som «Knoll og Tott». Tegneserien har nytt stor popularitet gjennom publisering i både ukeblader og julehefter, og juleheftet «Knoll og Tott» er stadig et av dem som selger best. Men det er ikke Rudolph Dirks' «Knoll og Tott» som er best kjent her til lands. Etter en konflikt som endte i rettsak, ble «The Katzenjammer Kids» overtatt av andre tegnere mens Rudolph Dirks laget sin versjon av tegneserien som etter hvert fikk navnet «The Captain and the Kids». Det er denne tegneserien vi finner i juleheftene «Kapteinens jul».

Frem til 22. april står det fremme en utstilling viet serieskaperen Rudolph Dirks på lokalmuseet i den tyske byen Heide. Det var her Rudolph Dirks ble født i 1877 før familien utvandret til USA syv år senere. Det er første gang en slik utstilling er satt sammen, og det er overraskende med tanke på Dirks' status som pionér og banebryter for formspråket til den niende kunstart. Man knytter gjerne bruken av snakkebobler som grafisk virkemiddel til Rudolph Dirks, og Dirks' bruk av streker for å uttrykke retning og bevegelse i en tegneserie var i sin tid nyskapende.

Selv om Rudolph Dirks var født i Tyskland, er ikke tegneseriene hans spesielt kjent i fødelandet. Dette kombinert med Dirks' betydning for den niende kunstart, har gjort det viktig å forankre serieskaperens virke i nettopp Heide. Dette er et arbeid som har vært gjort gjennom mer enn 20 år. Den gang kom kunsthistorikeren Eckhart Bauer i kontakt med Rudolph Dirks' sønn John. John Dirks overtok «The Captain and the Kids» etter Rudolph Dirks etter å ha arbeidet som farens assistent i en årrekke. John Dirks følte for kontakten med farens fødeland, og han valgte å donere arkivet sitt til kunsthøgskolen i Braunschweig der Bauer var professor.

Arkivet inneholder blant annet originaler, avissider, bilder og ulike publikasjoner. Det er med utgangspunkt i dette arkivet man har fått satt sammen utstillingen, og i tillegg er det tatt med gjenstander som kan knyttes til Rudolph Dirks som finnes i privat eie i Tyskland. Utstillingen har også et forskningsformål siden den er forankret i et museum og en samling som ivaretas av en høyskole. Som en del av dette er det også laget en utstillingskatalog. Den inneholder en rekke interessante tekster om Rudolph Dirks og hans familie, tegneserien «The Katzenjammer Kids», tysk utvandring til USA og utgangspunktet for utstillingen.

Samtidig er katalogen en samling av arbeidet til Rudolph og John Dirks. Her finner vi blant annet reproduksjoner av tidlige avissider med «The Katzenjammer Kids», originaler med «The Captain and the Kids» av Rudolph Dirks og John Dirks og ulike unike fotografier og tegninger. Kvaliteten er utmerket, og det er flott å kunne se originalene til søndagssidene med «The Captain and the Kids» gjengitt så flott. I tillegg er det også med eksempler på tegneseriene til Rudolph Dirks' bror Gus Dirks og eksempler på superhelte tegneserien «Hugo Hercules», som den tyskfødte kunstneren William Koerner laget allerede i 1902.

Tekstene i katalogen er på tysk, men tegneseriene er gjengitt akkurat slik de ble laget på engelsk med en tysk vri. Trykken er meget god, og A4-formatet fungerer veldig godt. Dette er en utgivelse som gir Rudolph Dirks og hans tegneserier en god og forskningsbasert gjennomgang, og i tillegg får man se gode eksempler på hva som var spesielt med «The Captain and the Kids». Anbefalt!

UTGIVELSESAKTA

«Rudolph Dirks: Zwei Lausbuben und der Erfindung des modernen Comics»
ISBN 978-3-96234-004-9
Redaktør: Benedikt Brebeck
132 sider
20 Euro
Christian A. Bachmann Verlag

Klør det i hagefingrene?

Dette kan du gjøre i hagen i april:

- **Planlegging:** Tenk gjennom hva slags hage du vil ha. Lag små skisser. Skal du ha en hage for lek og spill, for fred og ro eller for frukt og grønnsaker? Vil du ha en hage som krever mye arbeid, eller en som klarer seg selv?
- **Planting:** Når du har bestemt deg for hva slags hage du vil ha, og når telen er forsvunnet kan du begynne å planté. Tenk «riktig plante på rett sted». Er du i tvil så spør i ditt lokale planteutsal.
- **Gjødsling:** Staudebedet og andre bed kan gjødsles 50-70 g fullgjød-sel per m² i forbindelse med nedbør eller vanning.
- **Beskjæring:** En rekke busker og trær kan beskjæres nå. Dette gjelder blant annet sibirskornell, sommerblomstrende spirea, buskmure og sommerfuglbusk. Nå er det også siste sjans for å beskjære eple- og pæretrær og bærbusker, det må gjøres nå før knoppene springer. Bruk saks og sag for å fjerne døde, skadde og syke greiner fra busker og trær. En tommelfingerregel er at når bjørka har fått musører, kan rosebuskene beskjæres.
- **Plen:** Når plenen har tørket opp, bør den rakes. Da får du fjernet dødt gress og mose samtidig som

de unge gressplantene får lys og luft. I april er det fint å gi plenen første runde med fullgjød-sel, ca 4-5 kg per 100 m². Det er bedre å gjødsle lite og ofte, enn mye og sjelden. Plenen bør gjødsle i forbindelse med nedbør eller vanning for å unngå sviskader. Kalking er nødvendig kun hvert 2.-3. år. Er du i tvil om plenen trenger kalk, er det lurt å ta en jordprøve.

- **Plante i krukker:** Det er alltid hyggelig å ha fargerike blomsterkrukker stående på trappen eller ved terrassen, men naturen er lunefull om våren. Nattefrost kommer og går i april og de fleste sommerblomstene er ømtålige for frost, men vi har noen unntak. Stemor, løkblomster, Diascia og ranunkler tåler litt kulde. Først når natte-temperaturen er over +5 C° kan du begynne å plante ut de andre sommerblomstene. Hvis du velger å plante ut mens det ennå er fare for frost, må du sette krukken på et lunt sted om natten.
- **Luke:** Hvis du begynner å fjerne ugress tidlig, vil det spare deg for arbeid senere.
- **Nyte:** Husk at hagearbeid ikke skal være noe stress, nyt vårsolen og kos deg med at hagen våkner til liv.

(Kilde: Opplysningskontoret for blomster og planter)

PONDUS

